

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**МЕДИЧНІ ТА БІОЛОГІЧНІ НАУКИ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ АСПЕКТ
MEDICAL AND BIOLOGICAL SCIENCES:
INTERDISCIPLINARY ASPECT**

Матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної
internet- конференції до Всесвітнього дня анатомії
Materials of International Interdisciplinary Scientific and Practical
Internet Conference dedicated to the World Anatomy Day

(м. Харків, 17 жовтня 2024 року)

Харків
ПВНЗ «ХММУ»
2024

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

МЕДИЧНІ ТА БІОЛОГІЧНІ НАУКИ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ АСПЕКТ
MEDICAL AND BIOLOGICAL SCIENCES: INTERDISCIPLINARY ASPECT

Матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної internet-конференції до Всесвітнього дня анатомії

Materials of International Interdisciplinary Scientific and Practical Internet Conference dedicated to the World Anatomy Day

(м. Харків, 17 жовтня 2024 року)

Харків

ПВНЗ «ХММУ»

2024

УДК (61:57):004.773.7

М 42

Редакційна колегія:

д-р пед. наук, доц. Давидова Ж.В.; канд. пед. наук Кудрявцева Т.О.; канд. мед. наук Жемела О.Д.; канд. фарм. наук, доц. Бурлака І.С.; канд. техн. наук, доц. Нессонова М.М.; канд. біол. наук Тининика Л.М.; канд. біол. наук Нікольченко А.Ю.; канд. біол. наук, доц. В'язовська О.В.; зав. бібліотеки Чернишенко Н.П.

(реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ № 534 від 30 вересня 2024 р.)

*Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність матеріалів
відповідальність несуть автори.*

М42 Медичні та біологічні науки: міждисциплінарний аспект: матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної internet-конференції до Всесвітнього дня анатомії (17 жовтня 2024 р., м. Харків) / за заг. ред. Д. М. Шияна; Приватний вищий навчальний заклад «Харківський міжнародний медичний університет». – Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2024. – 325 с.
ISBN 978-617-7886-65-4

Збірник містить матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної internet-конференції до Всесвітнього дня анатомії «Медичні та біологічні науки: міждисциплінарний аспект». Наукове видання висвітлює теоретичні та практичні результати наукових досліджень науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти, молодих науковців (докторантів, аспірантів, студентів), лікарів-практиків, наукових співробітників з історії становлення вітчизняної та світової морфології, актуальних питань застосування сучасних морфологічних методів і наукових технологій в медицині; клінічних, діагностичних, фармакологічних аспектів клінічної медицини; цифрових технологій в медичній науці, практиці та освіті; міждисциплінарного підходу до підготовки майбутніх лікарів в Україні та світі.

Для широкого кола наукових, науково-педагогічних (педагогічних) і практичних працівників.

УДК (61:57):004.773.7

© ПВНЗ «Харківський міжнародний
медичний університет», 2024

© Колектив авторів, 2024

оцінювання через короткі тести та командні завдання, акцентуючи увагу на процесі навчання.

Схожість: Обидві системи сприяють активному залученню студентів у навчальний процес, хоча роблять це різними шляхами. Обидві системи заохочують роботу в групах. У Болонській системі це може бути реалізовано через семінари або проекти, а в TBL — через командні завдання. Як Болонська система, так і TBL мають на меті підвищення якості освіти та досягнення навчальних результатів, які відповідають сучасним вимогам ринку праці. Обидві системи намагаються адаптуватися до потреб студентів і змінювати підходи до навчання в залежності від контексту та вимог.

Висновки. Хоча Болонська система та TBL мають різні підходи до навчання, вони обидві прагнуть покращити якість освіти і підготувати студентів до реальних викликів. Болонська система більше фокусується на структурі та стандартизації, тоді як TBL акцентує увагу на командній роботі та активній участі студентів у процесі навчання.

Українські заклади вищої освіти працюють над приведенням своїх програм у відповідність до європейських стандартів, що сприяє поліпшенню якості освіти. Система вищої освіти в Україні продовжує еволюціонувати, зосереджуючись на інтеграції в європейський освітній простір та підвищенні конкурентоспроможності українських випускників.

РОЛЬ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА МОЛОДШИХ КУРСАХ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТУТУ

Кошельник О. Л., Анцут О. А., Бойченко О. О.

Одеський національний медичний університет, Одеса, Україна

lena.lenianovna@yahoo.com

Вступ. Одним із найважливіших завдань сучасної освіти є забезпечення безперервності та наступності на всіх етапах навчання. Реалії сьогодення диктують необхідність реформування методології та технології освіти,

результатом якого має стати формування інтегрованого мислення та універсального світогляду в здобувачів освіти. Процес включення студентів у нове освітнє середовище вимагає і дидактичної адаптації, у зв'язку з цим у сфері освітньої діяльності необхідне застосування міждисциплінарних проблемно-орієнтованих технологій навчання. Вони сприяють формуванню універсальних знань, умінь і навичок, важливу роль у цьому процесі відіграють міжпредметні зв'язки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжпредметні зв'язки є дидактичним принципом засвоєння основ наук у процесі навчання у виші. Наступність отримання знань сприяє глибшому розумінню досліджуваного матеріалу, формуванню обґрунтованого осмислення процесів, що відбуваються в організмі здорової та хворої людини. Під час вивчення базових дисциплін у медичному університеті на перших курсах міжпредметні зв'язки мають забезпечувати послідовне відображення об'єктивних взаємозв'язків макро- і мікроанатомічної будови з механізмами, які забезпечують процеси життєдіяльності в організмі людини, і закласти основи для переходу до клінічних дисциплін. Компетентнісний підхід до освітнього процесу покликаний розв'язувати цю проблему, спираючись на міжпредметні зв'язки, об'єднуючи в компетентностях знання, уміння, навички, здобуті в різних навчальних дисциплінах. Розрізняють вертикальні зв'язки, коли дисципліни вивчаються послідовно одна за одною, і горизонтальні – коли вивчення відбувається одночасно. Для учасників навчального процесу постає глобальна проблема їхньої інтеграції, що знаходить своє відображення у створенні освітніх програм, науково-методичної документації, елективних курсів і факультативів. Студентам же треба відтворити логічні, інформаційні, наукові міжпредметні зв'язки, уміти застосувати знання, отримані під час вивчення кількох дисциплін.

Особливу значущість міждисциплінарні зв'язки мають у процесі навчання студентів на молодших курсах медичного закладу, тому що в цей період розвивається і посилюється мотивація здобути професію лікаря, особливо, якщо

вибір професії з якихось причин був випадковим. У цей період відбувається адаптація до навчання у вищому навчальному закладі, особливостей організації навчального процесу, формування міжособистісних стосунків із викладачами, студентами. На кафедрі анатомії нашого університету студенти другого та третього курсів медичного факультету вивчають дисципліни, що складають єдину систему та послідовно доповнюють одна одну. Однією з дисциплін є «Клінічна анатомія та оперативна хірургія», іншими є вибіркові дисципліни, навчальні елементи яких були повністю розроблені викладачами кафедри. «Клінічна анатомія та оперативна хірургія» являє собою двоєдину дисципліну, що включає в себе клінічну анатомію, як сукупність прикладних напрямків сучасної анатомії, які вивчають будову і топографію органів і областей в нормі і при патології в інтересах різних розділів клінічної медицини та оперативну хірургію – частину хірургії, що вивчає види, обґрунтування, принципи і техніку хірургічних операцій. Засвоєння дисципліни спирається на знання, здобуті студентами в процесі вивчення описової анатомії людини, гістології, фізіології, патоморфології, патофізіології, латинської мови, іноземної мови (за професійним спрямуванням) та інтегрується з цими дисциплінами (вертикальні міжпредметні зв'язки). Засвоєння дисципліни закладає основи вивчення студентами клінічних дисциплін терапевтичного та хірургічного профілю та інших навчальних дисциплін, де застосовуються хірургічні методи лікування, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання і професійної діяльності. Поряд із вертикальними міжпредметними зв'язками ми активно використовуємо горизонтальні, доповнюючи основні дисципліни вибірковими, що, на наш погляд, сприяє кращому розумінню й засвоєнню великого обсягу теоретичного матеріалу та застосуванню цих знань і вмінь на практиці. Основна і вибіркові дисципліни включаються в навчальний процес одночасно, логічно доповнюючи одна одну і сприяючи закріпленню знань і відпрацюванню програмних практичних навичок. Об'єднуючи навчальні предмети в систему, міжпредметні

зв'язки виконують функцію узагальнення знань, і на цій основі формування цілісного світогляду та цілісної особистості. Під час вивчення фундаментальних дисциплін необхідно користуватися прикладами реалізації отриманих даних у клінічній практиці, що сприяє підвищенню інтересу студентів до навчання на молодших курсах.

Серед різноманіття форм і методів вивчення фундаментальних дисциплін викладачі нашої кафедри вважають за доцільне включати в навчальний процес ситуаційні завдання. Ситуаційні задачі на молодших курсах розглядаються як варіант адаптації студентів до запитів навчання у вищому навчальному закладі та об'єднують відомості щодо інших фундаментальних дисциплін і початкові уявлення щодо клінічних, тим самим виконуючи міжпредметні зв'язки горизонтального і вертикального рівня. На молодших курсах необхідно проектувати міждисциплінарні вертикальні зв'язки з клінічними дисциплінами, готуючи учнів до навчання в клініці. Проектування, впровадження та розвиток горизонтальних і вертикальних міжпредметних зв'язків на молодших курсах медичного вишу створює підґрунтя і підвищує мотивацію до здобуття професійних знань, умінь, навичок у клініці. Безперервна медична освіта в сучасних умовах базується на підготовці висококваліфікованих професіоналів, які володіють інформаційними технологіями сучасного навчання.

Вимоги, що висуваються, здійсненні при застосуванні в навчальному процесі активних і високотехнологічних комп'ютерних форм організації навчання. Актуальним є принцип проблематизації. Викладач створює професійну проблему, яку належить вирішити. Для цього необхідний пошук шляхів і способів її розв'язання з використанням знань, отриманих на доклінічному етапі і на клінічних кафедрах.

Вирішення проблем, запропонованих викладачем, можливе завдяки активним формам навчання. Це дискусія, мозковий штурм, розв'язування та самостійне розроблення учнями ситуаційних задач. У підготовці сучасного фахівця належить використання в освітньому процесі цифрових технологій.

Важливою ланкою в підготовки майбутніх лікарів розглядається самостійна позааудиторна робота студентів. Як варіант цієї форми навчання підготовка доповіді з використанням цифрових технологій у вигляді презентацій, підготовлених доповідачем. Ця форма діяльності вимагає від студента певних зусиль, спрямованих на пошук, вивчення літературних джерел, підготовку доповіді та презентації. Студент, користуючись інтернетом, отримує великий обсяг інформації, тому важливим моментом є вміння виокремити з усього потоку достовірні наукові відомості. Міждисциплінарні зв'язки на молодших курсах сприяють кращому розумінню предмета, що вивчається, за умови демонстрації зв'язку з клінічними дисциплінами та інтерпретацією викладачем змін в організмі людини. Продумане застосування форм і методів навчання – класичних, активних, інформаційних технологій, контрольована самостійна робота, що супроводжується висновками викладача, підвищує пізнавальну активність студентів, розвиває почуття відповідальності та розуміння професійної діяльності лікаря.

Висновки. Міжпредметні зв'язки сприяють реалізації принципів інтегрального та системного підходів під час розв'язання завдань адаптації методології та дидактики вищої школи застосовно до нового освітнього стандарту та демонструють можливість їхнього застосування для забезпечення ефективних шляхів засвоєння знань та вмінь, формування фахових компетентностей і мотивації студентів.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ХІМІЇ – ВАЖЛИВА УМОВА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Марусенко О. І.

КЗ Чернігівський базовий фаховий медичний коледж, Чернігів, Україна

emarusenko4@gmail.com

Вступ. На сьогоднішній день у системі освіти досить швидко зростає роль